

COMETS projekti uuringu tutvustus

Kogukonnaenergeetika seminar 27. mai 2021

***Nele Ivask
TREA***

COMETS on rahastatud Euroopa Liidu
teadusuuringute ja innovatsiooni
programmist "Horisont 2020"
toetuslepinguga nr 837722

Tartu Regiooni Energiaagentuur
Tartu Regional Energy Agency

Täna teemad

- Lühike COMETS tutvustus
- Lühike uuringu tutvustus
- Olulisemad tulemused

COMETS projektist

COMETS (***CO**llective **A**ction **M**odels for **E**nergy **T**ransition and **S**ocial Innovation*)

Horisont 2020 programmi projekt, mille eesmärk on:

Energiavaldkonna ühistegevuse (energiakogukondade, energiaühistute jne) uurimine ja toetamine kui sotsiaalse innovatsiooni vedajaid energiasektoris:

- kaardistada hetkeolukord ja taust (andmebaas, analüüsid)
- selgitada välja kitsaskohad ja takistused,
- pakkuda lahendusi ja uuenduslikke osalusvõimalusi, mis aitaks neid takistusi ületada
- lõpptulemusena suurendada inimeste ja kogukondade osalemist energia üleminekul

Projektis osalevad

6 ülikooli (projekti juhtpartneriks on Torino Ülikool)

2 Uurimiskeskust

3 üle-Euroopalist katusorganisatsiooni

1 Energiaagentuur (TREA)

Kus me hetkel oleme?

1.mai 2019

täna

30.aprill 2022

Esimene aasta

Teine aasta

Kolmas aasta

Mis on seni tehtud - (eelneva 24 kuu jooksul)

- ❑ Põhjalik analüüs kogu senise valdkonnakirjanduse kohta kujundamaks välja asjakohast ühistegevuse algatuste definitsiooni
- ❑ Teabe ja info kogumise käivitamine kogu EL-i hõlmava loetelu jaoks (hetkel töös)
- ❑ Ulatuslikum kontekstanalüüs: energiasüsteemide ajalooline areng ja seadusraamistik kuues COMETSi partnerriigis (august2020) http://www.comets-project.eu/CONTENTS/Publications/Deliverables/D%204.1_Context_Analysis.pdf
- ❑ Küsitluse läbiviimine energiaühistute seas kuues COMETSi partnerriigis (mai – august 2020) http://www.comets-project.eu/CONTENTS/Publications/Deliverables/D3.3_Survey_Analysis_and_CAI_Profiling.pdf
- ❑ **Energiaühistute võrdlev uuring 6 partnerriigis** http://www.comets-project.eu/images/deliverables/D42_Comparative_Case_Studies.pdf
- ❑ Publikatsioonid
- ❑ Osalemine rahvusvahelistel konverentsidel
- ❑ Olemasolu veebivõrgustikes
 - Koduleht <http://www.comets-project.eu/>
 - Toetusplatvorm 'Communities for Future – kogukonnad tulevikuks' <https://communitiesforfuture.org/>
 - Sotsiaalmeedia profiilid (Facebook, LinkedIn ja Twitter)

Tegevused enne uuringut

Töögrupi loomine

- liikmeid u 10 inimest
- Ekspertid, ühistud, TREA

Ühistute valik:

- 2020 suvel toimunud energiaühistute küsitluse vastused
- ühistu energiatootmise ajalugu, eelnev teadmine

Uuringus osales 7 korteriühistut. 5 Tallinnast, 2 Tartust

Olulisemad uuringu tulemused

Taastuenergia tootmise alustamine

- Taastuenergia tootmise alustamise eelduseks korteriühistus on aktiivse eestvedaja olemasolu
- Elanike motivatsioon:
 - rahaline kasu (säästmine)
 - roheline mõtteviis
 - innovatiivsed tehnoloogiad
- Keskmine aeg, mis kulub ideest kuni teostuseni on küsitletud ühistute puhul 3-5 aastat, ühel juhul on läbitud juba mitu etappi (alustatud 2012, viimased paneelid paigaldati 2019 sügisel juba eelnevatest taastuenergialahendustest saadud tulust)

Ühistu liikmete teadlikkus

- Energiaühistuna ennast ei identifitseerita ja PV tootmist ei tajuta igapäevaselt (eristus mitu etappi läbinud ühistu, mille puhul elanikud tajuvad tugevamalt ja tunnevad uhkust – algse eestvedaja entusiasm, praeguse juhatuse aktiivsus, visuaalne pilt)
- *Erandiks Põllu 10 Tartus, uus korteriühistu, mille puhul ühistu liikmed omandasid koos korteriga ka mõttelise osa PV pargist – identifitseerib ka energiaühistuna
- Pole üldist arvamust, et eluruumides vahetumalt omatoodetud elektri tarbimine oluliselt mõjutaks elanike tarbimiskäitumist või suhtumist. Samas arvamus, et see aitaks suurendada omatarbimist

Uuringu tulemused

Peamiselt tuntakse puudust:

- teadmistest, tehnilistest ekspertidest ja ei ole kergelt leitavat infot, kuhu pöörduda kui tekib küsimusi
- heade ja õnnestunud näidete puudus
- kompleksse infokanali puudumisest – süsteemne ja terviklik lähenemine (portaal, one-stop-shop)
- rahapuudus, keeruline bürokraatia

Kuidas saaks erineva tasandi organisatsioonid hõlbustada edaspidi taastuenergia tootmist ühistutes?

- Õigusruumi täiendamine ja korrastamine (riik)
- Toetusmeetmed peavad jätkuma ja välja tooma energiaühistu loomise nõude ning taastuenergia tootmise kohustuse (riik, Kredex)
- Uuenduslikud finantseerimisvõimalused – nt madalama intressimääraga laen 2-3% (finantsasutused)
- Bürokraatia vähendamine (nii riigi tasand kui omavalitsus)
- Süsteemne nõustamine, infopangad, ametnike ja teiste soovijate koolitamine (TREA, EKÜL)
- Ühised algatused ja kobarenergiaühistute loomisele kaasa aitamine (ühistulised katusorganisatsioonid)
- Teema portaali loomine, käesoleva küsitluse analüüsi, võrdlus teiste riikidega, teiste riikide kogemuste vahendamine ning teabe koondamist energiaühistute kohta Eestis ja välismaal, et tutvuda teiste kogemusi, heade praktikate ja vigadega (TREA)
- Teema silmatorkavam ja meelde jäävam propageerimine (katusorganisatsioonid, nõustavad organisatsioonid)

Uuringu tulemused

Tulevikuvaade

- Korterühistud on väljendanud selget huvi ja tahet koostööks naabritega ja/ või energiaühistutega (energiaühistu moodustamine mitme kortermaja osalusel, naabritega ühine päikesepark, energia salvestussüsteemi, elektriautode ja -jalgratastega seonduva ühise parkimise ja laadimissüsteemi rajamine)
- Korterühistute (energiaühistute) võimalus investeerida enda “seisvat” raha näiteks teistesse ühisrahastustesse. Kas ja kuidas seda saab teha?

Tulevikuvaade üldhinnanguna positiivne, aga tingimustega:

- mentaliteedi muutus – ühiskasu väärtustatakse rohkem kui omakasu
- murda müüt, et taastuvenergiat ei tasu Eestis toota
- uued tehnoloogiad võivad luua eelduse arenguks – vesinikuenergeetika
- selge arusaam, et ühise rahastusega on võimalik luua rohkem kui üksi (üksinda tuuleparki ei ehita, ühiselt aga küll)
- eeldab riigi ja kõigi teiste osapoolte aktiivsust valdkonna suunanäitajana ja populariseerijana, võrgustike loomine – koostegutsemine omab suuremat mõju

Tänan!

Rohkem infot COMETS projekti ja uurimisgrupi kohta Eestis:

Nele Ivask nele.ivask@trea.ee

Üldine info COMETS projekti kohta: info@comets-h2o2o.eu

COMETS koduleht: <http://www.comets-project.eu/>

Veel COMETS kohta TREA kodulehelt: <https://www.trea.ee/projektid/comets/>
COMETS platvorm